

Specvlvm Privilegiorum Regularivm In Commvni

Pedro <de los Angeles>

Coloniæ Agrippinæ, 1681

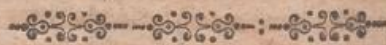
Punctum III. De multiplicitate privilegiorum in communi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61715)

Theolog. Moral. tract. 1. exam. 11. c. 11. n. 97. Metola tom. 3. disp. 6. cap. 6. dub. 22. n. 132. Ledelma tom. 1. de Sacram. Euchar. cap. 27. conclus. 16. Homobon. in respons. casuum conscientia, volum. 1. resp. 41.

Quando teneatur confessarius uti privilegio ab absolvendi à censuris vel reservatis. 15. Inquires secundo. An habens privilegium absolvendi à casibus vel censuris reservatis, teneatur uti privilegio, & ita absolvere à casu, vel censura reservata pœnitentem, cujus confessionem audivit, vel illum remittere possit ad Superiorem, cui casus reservatus est? § Aliqui probabiliter docent non teneri pœnitentem nec à censura, nec à casu reservato absolvere, Henriquez veto lib. 7. de indulgentiis cap. 28. num. 2. & in commentario littera I. distinguit inter censuram, & casum reservatum; & ab hoc dicit teneri eum absolvere, ne cogat pœnitentem iterum confiteri: tunc vero à censura, à qua, à Superiore extra confessionem absolvi potest. Caterum quis non videat nullum esse hoc discrimen, cum Superiore nisi cœco modo procedat, à censura non absolveret, nisi cognito delicto, ob quod in eam cecidit, & sic cogeret pœnitentem extra confessionem, iterum culpam coram Superiore dicere, quod est quid durius, & magis absurdum. Quare dicendum est, regulariter teneri confessarium uti privilegio, & tam à censura, quam à peccato reservato pœnitentem absolvere; quia aliàs cogeret eum bis peccatum manifestare, quod est gravissimum onus, & incommodum, & ut diximus n. 11. tenetur privilegiatus uti privilegio, quando ex ejus

non usu alteri sequitur damnum, vel detrimentum. Diximus regulariter, quia ob justam, & rationabilem causam potest confessarius privilegio in dicto casu non uti, ut si pœnitens sæpe in eadem peccata reservata incidere soleat, vel ex alia simili causa, Quia tunc propriè non dicitur renuntiare privilegio in præjudicium pœnitentis; sed potius in favorem animæ ipsius, ut in futurum cautior sit in committendis talibus peccatis. Angelus verbo Confess. n. 28. sine. Metola disput. 6. cap. 6. disp. 2. num. 69. Rodriguez in explicat. Bulla cruciata, §. 9. n. 142. Petrus à Angelis in specul. privileg. disp. 5. sect. 8. n. 10.

PUNCTUM III.

De multiplicitate privilegiorum in communi.

16. **N**on agimus in præsentì, de diversis privilegijs, quæ circa diversas materias sunt concessa pluribus, & diversis personis. Hæc enim minimè possent ad numerum reduci; sed in communi, de diversis speciebus privilegiorum, quorum naturam scire necessarium est, pro dicendis toto hoc tractatu. Dividitur ergo primo privilegium in reale, & personale, Secundo in gratiosum, & remuneratorium. Tertio in affirmativum, & negativum. Quarto in generale, & singulare. Quinto in favorabile, & odiosum. Sexto in scriptum, & non scriptum. Septimo in concessum

Diversa species privilegiorum recensentur.

lum pro foro externo, vel solum pro foro conscientia. Octavo in absolutum, & conditionatum. Nono in personale, & locale. Decimo in temporale, & perpetuum. Quas species, modò suo ordine declarabimus.

Persona-
le privile-
gium
explica-
tur.

17. Igitur ad primam divisionem deveniendo, sciendum est, quod licet omnia privilegia convenient præcisè personis, quia illæ dumtaxat capaces sunt illa recipiendi; aliqua tamen sunt privilegia, quæ privatis personis, ut talibus sunt concessa; & ista dicuntur *personalia*. Alia conceduntur ratione qualitatis inventæ in persona, seu illi adjunctæ; & talia dicuntur *realia*, quia ratione rei conveniunt personæ, ut quæ loco, officio, dignitati, aliisque similibus annectuntur, quæ non personæ ratione sui, sed ratione illius rei, quæ est in illa conveniunt. Inter quæ plura dantur discrimina: unum est, quod personale privilegium, respicit commodum privatum personæ, cui proinde ipse renuntiare potest. Reale vero respicit bonum commune, & sicà particularibus nequit renuntiare. Aliud, quod personale sequitur personam, & cum ea spirat, non vero transit ad alios, *cap. privileg. in de regulis jur. in 6.* Sed reale sequitur rem, duratque toto tempore, quo res durat, & transit ad omnes, in quibus res invenitur, *l. Imperatores, ff. de publicanis.*

Res, cui
annecti-
tur pri-
vilegium
explica-
tur.

18. Res autem cui annectitur privilegium, aliæ dicuntur corporeæ, ut Ecclesia, Monasterium, &c. Aliæ incorporeæ, ut Episcopatus, Doctoratus, Clericatus, Monacha-

tus, &c. unde omnia privilegia concessa Universitati, Civitati, Collegio, Monasterio, &c. sunt realia; quia licet convenient singularibus personis; non vero quatenus singulares sunt, seu ratione ipsarum personarum; sed ut partes sunt illius communitatis. Unde hoc ipso, quod desinant esse partes illius, tale privilegium amittunt. Similiter concessa minoribus, pupillis, viduis, militibus, &c. quia respiciunt illas personas singulares, non quatenus tales sunt, sed ratione illius qualitatis communis adhærentis. *Salas de legibus, disp. 17. sect. 2. n. 9. Suarez de legibus, lib. 8. c. 3. à n. 3. Basil. de matrim. lib. 8. cap. 18. n. 4. & 6. Palaus tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 2. §. 1. num. 2. §.* Unde fit, quod cum ferè omnia privilegia concessa Regularibus, sint in bonum commune, & per se concessa, vel toti Religioni, vel alicui Provinciæ, conventui, Ecclesiæ, dignitati, vel particularibus non ut talibus; sed ut unum in communi faciunt, ut quæ conceduntur pro novitiis, confessoribus, prædicatoribus, &c. absque dubio sunt realia, & perpetua, transeuntque de persona in personam, quamvis singulares in ea varientur; quia faciunt unum morale, sicut aquæ fluvij, quarum aliæ decurrunt, aliæ succedunt, unum tamen fluvium constituunt. *Bordon. tom. 2. resol. 5. art. 4. n. 13. Portel. in dub. Regul. verbo privilegium, num. 4. Rodrig. qq. Regul. tom. 1. q. 16. art. 14. Petrus ab Angelis in specul. privileg. disp. 1. sect. 1. n. 7.*

Omnia
privile-
gia Re-
gularium,
sunt rea-
lia.

19. §. Sed rogabis primo, quomodo sit

Ll

cognoscendum privilegium esse reale, vel personale?

modo cognoscendum sit, quod privilegium concessum est personæ, vel rei illi adhærenti? § Responderetur, quod ex ipsis verbis privilegij id erit accipiendum. Si namque per se primo dirigatur ad munus, dignitatem, vel officium personæ, ut concedo hoc privilegium Episcopo Salmantino, Duci de Alva, &c. censendum est regulariter reale, & transmitti ad successores. Si vero dirigatur ad personam, eam nominando, ut si dicat, concedo tibi Petro vel Francisco, &c. personale. Diximus regulariter, eo, quod accidere potest, ut materia ipsius privilegij incapax sit, ut transeat ad hæredes, vel successores; & tunc erit personale, quantumcumque verba sonent: quia verba debent rebus accommodari. Layman, lib. 1. tract. 4. c. 23. n. 2. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 27. n. 3. Basil. lib. 8. c. 8. §. 1. n. 6. Similiter si officium nominetur, sed constat ex verbis, & materia privilegij, concedi ob specialem scientiam, & prudentiam, vel sanctitatem, etiam si persona non nominetur, privilegium erit personale, ut si dicat, Concedo tibi Episcopo Oxomensi ob prudentiam, scientiam, virtutem, nobis notam. Sanch. num. 3. Palau punct. 2. §. 1. n. 3. Et idem est, si expressa personam, aliquid addatur, quo perpetuitas, vel successio ad hæredes denotetur: ut si dicat: Tibi Petro Episcopo Salmantino, & successoribus tuis, nam tunc erit reale, non personale: & idem est si dicat, tibi in perpetuum concedo hanc facultatem, talis concessio est realis, & transit ad hæredes, quia licet tibi

concessio facta sit sub expresso nomine, successoribus tamen nomine implicito, & virtuali. Et ratio est: quia si ad successores non transit illa potestas: particula illa in perpetuum esset inutilis, & frustranea, quia hoc ipso quod sibi absolute concessum est privilegium sine ulla restrictione, intelligitur pro toto tempore vitæ: ergo ut illa particula in perpetuum aliquid operetur, debet successoribus illa facultas transmitti. Basil. lib. 8. c. 18. n. 5. Palau supra n. 4. Suares. de legibus, lib. 8. c. 3. num. 12. Antonius à Spiritu sancto in direct. tract. 1. disp. 1. n. 5.

20. Rogabis secundo, an in dubio, utrum privilegium sit reale, vel personale, judicandum sit esse reale, vel personale? ut si verba tam ad personam, quam ad dignitatem referantur, dicendo: Concedo tibi Episcopo Salmanticensi, ubi concessio ad personam, & dignitatem dirigitur, & ambiguum est, an ad personam tantum ratione ipsius, vel ratione dignitatis dirigatur? §. Responderetur, quod si privilegium sit favorabile, & nec juri communi, nec alterius tertij adversum, reale judicandum est: & sic extendendum ad successores. Tum, quia beneficium Principis late est interpretandum. Tum etiam, quia beneficium à Principe concessum, debet esse mansurum, regul. decet 13. juris in 6. si vero sit odiosum, quia videlicet, vel est contra jus alterius, vel contra jus commune, strictè est interpretandum, judicandumque personale, transiens

fiens cum persona : quia quæ à jure communi exorbitant, & sic odiosa sunt, strictè debent interpretari. Hieronym. Garcia in *polit. regul. tom. 1. tract. 8. ff. 1. dub. 2.* Diana 4. parte, tract. 3. *resolut. 5. 1.* Portel. verbo *privilegium, n. 4.* Salas *disp. 7. sect. 6.* Sanchez *lib. 8. disp. 1. num. 1. fine. & num. 4.* Suarez *lib. 8. cap. 3. num. 18.* Antonius à Spiritu sancto *tract. 1. disp. 1. num. 6.* Petrus ab Angelis *disp. 1. sect. 1. num. 5.* Bonac. *disp. 1. quest. 3. punct. 1. num. 7.* Advertunt tamen hi authores, quod, qui habet majorem probabilitatem esse privilegium reale, non personale, vel e contra, pro parte majoris probabilitatis stare deberet; quia illa major probabilitas est quædam moralis certitudo, & majus jus confert: addit vero Palaus, *tract. 3. disputat. 4. punct. 2. § 1. num. 7.* Quod etiam, qui haberet pro una parte majorem probabilitatem, si pro alia habeat probabilem sententiam, potest quam maluerit sequi: quia id, quod est probabile, in ea ratione, qua est probabile tale est, ut quis prudenter possit illi conformari.

Aliqua adduntur doctrinæ præcedenti.

21. §. Addunt tamen Suarez, Bonacina, Salas, Palaus, Bassæas, Portel. Lezana, & Garcia, *locis citatis*, quod si possidenti privilegium, ut reale, oriatur dubium, an sit personale, & diligenter re examinata, adhuc dubium persistit, poterit illud reale reputare: quia in dubiis melior est conditio possidentis. §. Adverte tamen, quod si privilegium sit in favorem Religionis, & causæ piæ

expeditum, tamen si juri communi deroget, late est interpretandum, & sic in casu dubii reale præsumendum: Quia summum jus est, quod pro Religione facit, l. si persona, ff. de Relig. & sumptib. tenet Suarez *cap. 27. num. 7.* Garcia *loc. cit.* Palaus *num. 5.* Laurentius Peyrinis *tom. 1. privil. ad constit. 10. Clement. VIII. num. 12.* & hujus generis sunt privilegia omnia Regularibus concessa, quæ late interpretanda sunt, ut dicemus infra. Ob idque judicanda sunt realia in casu dubij, ut tenent Hieronymus Garcia *loco citato dub. 2.* Henriquez *lib. 7. de Indulgentiis cap. 30. §. 1.* Rodriguez *qq. Regular. tom. 1. quest. 11. art. 5.* Sanchez *consil. tom. 2. lib. 6. cap. 9. dub. 1. num. 40.* Hynolosa *in director. decis. Regul. verbo privilegium, §. & scito.*

22. Secundo dividitur privilegium, in gratiosum, & remuneratorium. Illud est in quo non habetur respectus ad aliqua merita ut realia, hoc quod in præmium, & satisfactionem ejus, parentum, vel consanguineorum est concessum. Nam dupliciter se potest Princeps habere in expeditione privilegii: vel purè gratiosè, quod non tollit respicere ad merita privilegiati, tanquam ad causam impellentem, seu moventem ad concessionem; benè tamen attendere ad merita ut merita, in quorum satisfactionem, & præmium intenditur privilegium concedi, vel ob talia merita, & in eorum quasi solutionem, & præmium; quia hoc dicitur remuneratorium, illud

illud gratiosum. Palaus tract. 3. disp. 4. punct. 2. §. 3. num. 1. Pellizzar. tract. 8. cap. 1. num. 2. Anton. à Spir. sancto tract. 1. disp. 1. num. 7. & ad hoc cognoscendum non sufficit mentio generalis meritorum; sed requiritur specialis, ita ut expressè dicatur, *ob hac, & illa merita, concedimus tibi presens privilegium*, ut inquit Pellizzar. loc. cit. num. 2. Petrus ab Angelis disp. 4. sect. 1. n. 6. Palaus punct. 2. §. 1. n. 6.

Omnia privilegia Regularium sunt remuneratoria.

23. §. Hinc colliges omnia privilegia Regularium esse remuneratoria, siquidem concessa sunt intuitu meritorum ipsorum, & eorum fundatorum, & in remunerationem obsequiorum, & laborum, quos in utilitatem, splendorem, ac defensionem Ecclesiæ sunt perpeffi, ut constat ex bulla Sixti IV. emanata 7. Kalend. Augusti. 1479. in favorem Prædicatorum, ubi inter alia dicitur: *Quos pro eorum amplissimis meritis, & uberrimis fructibus, quos in Dei Ecclesiam continuo operantur, pro cæteris paterna charitate diligimus, nostra considerationis intuitum dirigentes illis liberaliter concedimus, &c.* & ex bulla Pii V. sub dat. 27. Kalend. Julij 1567. pro omnibus Mendicantibus, ibi: *ac ex inde pro suis sanctis studiis, honestissimisque laboribus proque salute animarum, ab Apostolica sede, cujus continue pacem Ordines ipsi fortiter tuentur, tam spiritualia, quam temporalia subsidia, ornamentaque susceperunt, & accipiunt, &c.* Idem habet Paulus III. in Bulla quæ incipit, *Licet*

debitum, in concessione privilegiorum Societatis Jesu. Et Clemens VIII. in Bulla, quæ incipit, *Cum dudum*, pro Carmelitis Discalceatis. Et alia Alexandri IV. cujus initium est, *Patris aeterni benignitas*, pro Prædicatoribus, & Minoribus: Ideoque privilegia Regularibus in communi concessa esse remuneratoria, tenent Rodriguez qq. regul. tom. 1. q. 6. art. 6. Mandosus in 13. regul. Cancellar. q. 8. n. 6. Bruno Cassaing. tom. 1. privileg. regul. c. 4. propos. 1. Peyrinis tom. 3. cap. 4. num. 24. Bordon. tom. 2. resol. 52. num. 26. Antonius à Spiritu sancto tract. 1. disputat. 1. num. 6. Petrus ab Angelis in specul. priv. disp. 4. sect. 1. n. 6. & est commune, de quo amplius cap. seq. erit sermo.

24. Tertio dividitur privilegium in affirmativum, & negativum, ratione materiæ privilegii. Illud est, quod facultatem concedit ad aliquid faciendum, hoc ad omittendum: ex quo apparet discrimen inter utrumque: quod cum actio, de qua est privilegium, & possit esse contra jus; quia illi contraria, vel non tamen concessa, ut ingrediendi Monasteria Monialium, comedendi carnes, vini, &c. Et possit esse præter jus, ut privilegium lucrandi indulgentias, eligendi Confessorem, &c. Privilegium affirmativum, & potest esse præter jus, & contra jus; ac negativum semper est contra jus certum, vel saltem dubium; aliàs nihil concederet, cum quilibet possit omittere, quæ agere

nom

non tenetur. Unde colligunt, Azor tom. 1. lib. 5. cap. 23. q. 3. Suarez de legibus, lib. 8. c. 1. Salas disp. 17. sect. 1. n. 5. Palaus disp. 4. punct. 1. n. 3. Peyrin. tomo 1. privileg. constitut. Pyrrii §. 2. n. 7. Joannes à Cruce de statu Relig. lib. 2. cap. 1. dub. 1. Bassæus in florib. verbo privilegium, §. 1. & 2. Hieronymus Garcias in Politic. regul. tractat. 8. diff. 1. dub. 1. num. 2. Quod quando privilegium concedit absolutè facultatem ad aliquid, ad quod jam ex se habebat illam, intelligendum est, ultra id ad quod habebat facultatem in eodem genere, v. g. dat Pontifex Episcopo facultatem ad testandum, intelligendum est de bonis Ecclesiasticis; nam de patrimonialibus jam ipse habebat illam. Concedit Generalis facultatem Priori subditum puniendi, vel aliqua bona alienandi, intelligendum est, ultra id, ad quod ipsius facultas erat jam extensa, quia aliàs nihil concederet tale privilegium. §. Verù est dari etiam privilegia declarativa juris, vel facultatis jam concessæ, ut quando jus dubium est, & non obligat, nisi vel ex ignorantia, vel ex scrupulo alicujus; & tunc privilegium illi concessum, non est propriè tale, cum non sit concessio alicujus facultatis, quam antea non haberet; sed est declaratio facultatis incognitæ, quam habebat: operaturque ut securè, & absque scrupulo, aut trepidatione operari possit. Sic citati.

Privilegium commune, & sin-

25. Quartò dividitur privilegium in commune, & singulare. Illud est, quod immediatè in bonum commune conceditur, quàmvis ex conse-

quenti cedat in commodum particularium; ut quod primo & per se, pro communitate expeditur, & inde ad singulas personas illius communitatis derivatur; non quia singulæ, & privatæ personæ sunt; sed quia sunt partes illius communitatis, ut privilegia clericis concessa ne ad tribunaia sæcularia trahantur, & omnia, quæ Religionibus in communi conceduntur, vel alicui conventui, aut Provinciæ in particulari. Et huic privilegio communi nemo particularis potest renuntiare, cap. si diligenti de foro competentis, cap. contingat, de sententia excommunicationis. Quia nemo renuntiare potest, quod sibi directè concessum non est, esto illo fruatur. §. Singulare est, quod ob commodum personæ singularis cõceditur, etiam si pluribus concedatur, non ut constituunt communitatem, sed ut sunt singulæ personæ, ut privilegia Bullæ cruciatæ. Huic autem privilegio quilibet cedere potest, cap. ad Apostolicam, de regular. l. si quis in conscribendo, C. de pactis. Quia si in commodum ipsius privilegium est expeditum, ipse Dominus illius constituitur, illicque proinde potest renuntiare, nisi privilegium in gratiam unius, cedat etiam alterius in favorem, & unum ab alio non possit separari: quia nõ potest alterius gratiæ cedere, ut privilegium uxoris, ut non possit obligari fidejussione, nisi de consensu mariti: & privilegium filii familias, ut non possit debita solvere, nisi de consensu patris, sub cujus est patria potestate, ut num. 11. dicebamus, & tenent Bona-

gulare explicatur.

cin. disput. 1. quest. 3. punct. 1. num. 10.
Suarez lib. 8. cap. 6. num. 1. Salas disp.
17. sect. 2. n. 24. Palauus disp. 4. punct. 2.
§. 4. n. 2.

Odi-
sum, &
favo-
rabi-
le pri-
vilegium
explica-
tur.

26. Quintò dividitur in *favorabile*,
& *odiosum*. Illud est, quod absolute
concedit aliquam gratiam vel facul-
tatem, sive ultra jus, sive contra jus,
sed in nullius gravamen redundan-
tem, ut faciendi testamentum sine
juris solemnitate, audiendi Missam
tempore interdicti, vescendi carni-
bus diebus prohibitis, &c. odiosum
est, quod etsi privilegiato commo-
dum afferat, aliis cedit in præjudi-
cium: ut privilegium non solvendi
decimas, exemptionis à jurisdictione,
habendi plura beneficia, privilegium
concessum ad lites, maxime si sit ut
semot & appellatione procedat: quia talia
favent privilegiato, & respectu illius
sunt favorabilia, & secundum hanc
rationem, inspecto quoque dumtaxat fa-
vore, possunt late interpretari: aliis
verò præjudicium afferunt, & sic sunt
absolute odiosa: ideoque qua parte
cedunt in damnum tertii, sunt strictè
interpretanda. Layman. lib. 1. tract. 4.
c. 23. n. 13. Pellizzar. tract. 8. cap. 1. nu.
7. Lezana tom. 4. verbo privilegium, n. 2
Antonius à Spiritu sancto tract. 1. di-
sputat. 1. num. 10. Suarez lib. 8. cap. 6.
num. 5. Palauus tract. 3. disput. 4. punct.
2. §. 4. n. 3.

Privile-
gia Re-
gulari-
bus con-
cessa esse
favora-
bilia

27. Etsi forte quæras, an omnia
privilegia Regularibus concessa in
communi sint favorabilia? §. Respõ-
detur affirmativè, loquendo de illis,
quæ vel Religioni in communi, vel
Communitati alicui, vel Conventui
in perpetuum conferuntur, etiam si

sint contra jus commune, vel etiam
contra jus Parochiale, vel Episcopa-
le. Et probatur primò §. Quia omnia
obpiam causam Religionis, & in re-
munerationem obsequiorum sunt
concessa, ut num. 23. dicebamus, &
summa ratio est, quæ pro Religione facit,
l. sicut persona. ff. de Relig. & sumptibus
funer. Secundò, quia sunt Constitu-
tiones perpetuæ, quæ non conce-
duntur uni, aut alteri personæ, sed
Religioni, quæ perpetua est, & nun-
quam moritur, & sic habent vim le-
gis, ac si essent in jure expressæ, æqui-
valentque legibus in jure communi
insertis, quæ favorabiles sunt. Ob id-
que licet ante concessionem dicantur
odiosa, & contra jus commune;
concessa tamen jam sunt de jure Cõ-
muni. Tertiò, quia nulli præjudiciũ
afferunt, ut latius infra num. 85. dice-
mus; non quidem Pontifici, quia ipse
potest, & ampliare jura, & limitare,
& censetur juri suo cedere, hoc ipso,
quod privilegia, quæ videntur in ejus
præjudicium cedere, concedat. Non
juri Episcoporum, aut Parochorum,
nam læsio supponit actum justitiæ, &
Papa nullius justitiæ lædit: nam
cũ omnis potestas spiritualis ab eo
dimanet in alios, vel saltem eam ha-
beant dependentem ab illo; eam am-
pliare, vel restringere potest, per pri-
vilegia. Non denique Juri Commu-
ni, nam ipsa sunt Jus Commune, ut
jam diximus.

28. Quartò, quia Papa conceden-
do hæc privilegia, quod intendi per
se, & principaliter, est favorem con-
cedere, licet ex consequenti, & quasi
per accidens sequatur damnum alte-
rius,

Idipsum
alia ra-
tione, &
auctori-
bus pro-
batur,

rius, & sit odiosum illi, ut in privilegio canonis concessio Ecclesiasticis in communi, quod dicitur absolutè favorabile, in gratiam, & favore clericorum, licet percutientibus sit odiosum: & quia in eo principaliter, quod attenditur, est favor à Principe, & per accidens sequitur odium aliorum, de hoc non est curandum, & sic est absolutè favorabile: similiter ergo dicendum est in præsentia. Ita Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 1. nu. 16. Henriquez lib. 7. cap. 22. num. 3. & cap. 24. num. 4. Bonacin. de privilegiis, disp. 1. quest. 3. punct. 7. §. 1. num. 5. 6. & 7. Tambur. de jure Abbat. tom. 1. disp. 16. quest. 5. n. 14. Azor. part. 1. l. 5. cap. 23. quest. 3. Petrus ab Angelis disput. 1. sect. 2. num. 4. Moronus consil. 99 à n. 119. Palaus tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 10. num. 5. & 6. Layman. lib. 1. tract. 4. c. 23. num. 5. §. dixi autem. Pellizzar. tract. 8. cap. 1. num. 142. Suarez lib. 8. cap. 27. num. 7. Bordon. tom. 2. resolut. 32. num. 26. & resolut. 52. num. 18. Quæ doctrina maximè valet in privilegiis, quæ in favorem animarum conceduntur, ut in privilegiis comedendi carnes, seu lactici-
nia tempore prohibito, recitandi ante horam debitam, confitendi, audiendi confessiones, vel absolvendi à casibus reservatis, vel eligendi confessorum, prædicandi, &c. quia etsi prima facie videantur in præjudicium Episcopi, vel Parochi; hoc præjudicium non est considerabile; imò non est præjudicium, sed potius Episcoporum adiutorium, & levamen. Ut inquit D. Thom. in 4. dist. 17. q. 3. art. 3. q. 5. & Pater Suar. lib. 2. de leg.

6. 34. n. 15. & nos latius infra nu. 85. & 86. hujus capituli dicemus.

29. Sextò dividitur privilegium *in scriptum, & non scriptum*. Illud est quod per scripturam conceditur; & licet pro foro conscientie non requiratur scriptura, ut jam dicemus, nec aliqua exhibitio privilegii, in forma authentica; sed sufficit sibi constare, vel probabiliter de illo judicare, sive quia ipse ore tenus accepit, sive quia in aliquo libro impressam vidit, vel ab aliquo viro docto audit: & ideo Leo X. concessit (prout refert Bassæus verbo privilegium 1. nu. 8.) Minoribus, ut possint in foro conscientie uti omnibus privilegiis concessis à sede Apostolica, sive per Bullas, aut Brevia, aut viva vocis Oracula, prout in libris Ordinis reperiuntur, ac si omnia specificè fuissent tunc expressa. Quæ omnia, pro majori conscientie securitate, de novo concessit. Attamen ut fidem faciat privilegium pro foro externo, debet exhiberi per scripturam authenticam, & sigillatam Principis sigillo: Cujus si transumptum deducere velis, debes citare parrem cujus interest; alioquin nullam fidem faciet transumptum, sic deductum ex originali. Verumtamen post Clementem V. in omnibus privilegiis specialiter concessis Religionibus, apponunt Pontifices clausulam, ut transumptis eorum, etiam expressis habeatur integra fides; si subscripta sunt manu Notarii publici, & munita sigillo personæ in dignitate constitutæ. At Julius II. unum ex his duobus sufficere concessit, in Bulla, quæ incipit: *Nihil est, quod sapius*, prout refer-

Non requiritur scriptura pro foro conscientie, bene tamen pro foro externo, & qualis pro isto sufficiat.

fertur in compendio privilegiorum, §. 18. ubi sic dicit: *Præterea, ut omnia quam firmissima sint, qua vobis Apostolica sedes elargita est proprio motu, & scientia, atque de plenitudine potestatis, volumus, statuimus, decernimus, ut hac nostra concessio, & quacumque alia, vel tibi, vel tuo Ordini facta, sive per se, sive per communicationem, quam fecimus cum aliis Ordinibus, eandem omnino vim, ac efficaciam perpetuo habeant, tam in iudicio, quam extra iudicium, ac si plumbis sigillo obfirmata essent. Quod intelligi volumus tam de his, qua in forma Brevis, quam de aliis, qua per supplicationem expedita sunt: in quibus placuit, ut sola signatura sufficeret. Nec hoc privilegium Julii II. censeretur revocatum, per hoc quod Pontifices sequentes utrumque expostulent, & subscriptionem Notarii, & sigillum personæ in Dignitate constitutæ; quia hoc intelligitur, nisi aliud sit specialiter concessum. Rodriguez *quest. regul. tom. 1. quest. 8. art. 6.* Bruno Cassaing. *tract. 1. cap. 3. proposit. 3.* Palaus *tract. 3. disp. 4. punct. 2. §. 5. num. 1.* Imò addimus sufficere, ut exhibeatur privilegium pro foro externo, in forma probante, quod vel sic subscriptum Notarii, vel alicujus Prælati manu, vel in libris Ordinis instrumenta reperiantur confecta, vel privilegium reperiat in aliquo libro impressum, uti fuit decisum per sacram Romam, & latè probat cum Naldo, & aliis Bordonus *tom. 2. resolut. 52. num. 54.* & Nos *infra n. 59.* latius dicemus.*

Potest
acquiri

30. Privilegium non scriptum, est quod absque scriptura confertur; ne-

que enim scriptura pro privilegio requiritur; ut *num. 58.* dicemus, & constat *ex cap. institutionis 25. quest. 2.* Glossa Clement. *dudum; de sepulturo.* Sufficit ergo, quod ore tenus concessum sit à Superiori, quod dicitur *viva vocis oraculum*, sive quod per consuetudinem sit introductum; & dicitur *privilegium ex consuetudine.* Sicut enim per consuetudinem, potest jus acquiri ad tributa, vel iurisdicção comparari, *cap. contingat, de foro competentis;* sic etiam exemptio, & privilegium: ut constat *ex cap. super quibusdam, de verborum significatione.* Consuetudo namque, sicut vim habet, vel in totum, vel in partem legem abrogandi, ut diximus *tract. 11. de legibus, cap. 6. num. 37.* ira etiam jus novum acquirendi, & talis abrogatio, vel juris acquisitio privilegium est: & ideo in aliquibus privilegiis Bullatis, solent hæc verba reperiri: *Concedimus, & indulgemus, ut possit potiri omnibus, & singulis privilegiis, quibus alii fruuntur, quomodo libet sive de jure, aut consuetudine.* In quo supponunt Pontifices, posse per consuetudinem acquiri privilegium. Ita Suarez *lib. 8. cap. 7. 2. num. 5.* Palaus *§. 5. num. 2.* Pellizzari. *tract. 8. cap. 1. num. 23.* Antonius à Spiritu sancto *tract. 1. disput. 1. num. 3.* Petrus ab Angelis *in specul. privileg. disput. 2. sect. 2. num. 28.* Bonacin. *disput. 1. quest. 3. punct. 1. num. 3.* Bruno Cassaing *tract. 1. cap. 2. proposit. 3.* Sala. *disput. 17. sect. 2. num. 22.* Navarr. *lib. 3. consil. consil. 1 §. de Regul. num. 4.* ubi sic inquit: *Possessio, & consuetudo immemorialis vim habet privilegii; ita ut si quis allegaret, aliqua sibi*

sibi competere ex privilegio Papa, ad quod probandum litteras Apostolicas non haberet, probando consuetudinem immemorabilem, probaret privilegium à se alatum, secundum omnes. Quod tempus debeat intercedere, quot actus, ut tale privilegium per consuetudinem acquiratur? diximus tract. 11. de legibus, cap. 6. num. 15. & 18. ubi etiam num. 31. diximus, quod ut consuetudo, vel abroget legem præcedentem, vel novam inducat (& idem est de privilegio per consuetudinem acquisito, vel contra jus, vel præter jus concedente facultatem) non requiritur alius consensus Principis, præter jam expressum in cap. ultim. de consuetudine, & in l. de quibus, ff. de legibus, quod etiam tract. 9. de matrim. c. 11. num. 28. latè probavimus.

Revocatis privilegiis, non censentur revocata per consuetudinem acquisita.

31. Sed hic notandum est, quod quamvis privilegium ex consuetudine introductum verè tale sit; non ob id, quoties revocantur privilegia circa aliquam materiam, censentur revocari quæ sunt alicui ex consuetudine comparata: quia nomen privilegii, pro privilegio specialiter à Principe concessio, communiter accipitur. Et ob id in materia odiosa, qualis est revocatio, aut restrictio, non debent venire privilegia à Principe non concessa specialiter, qualia sunt ex consuetudine acquisita Bonacin. numero tertio, Salas numero vigesimo secundo. Suarez numero decimo quinto. Palas numero quinto. Cæterum si fiat extensio, vel augmentum favorabile, possunt consuetudines, sub nomine privilegii comprehendere, quia verè privilegia sunt: & sic talis

favor potest illis applicari. Quare per generalem communicationem privilegiorum, de qua agemus puncto septimo, non solum communicari aliis Religionibus omnia privilegia uni specialiter concessa; sed etiam per consuetudinem acquisita, deducitur ex Authoribus citatis, & expressè docent Noster Petrus ab Angelis in specul. privileg. disputatione secunda, sectione secunda, numero vigesimo octavo, & Pater Donatus tractatu septimo, questione 16. ab illo citatus.

32. Septimo dividitur privilegium in illud, quod datur pro foro conscientie tantum, & pro foro externo. Primum solum deservit, ut tuta conscientia, uti illo possit privilegiatus: at nihil in foro externo prodest; sed ita se debet gerere exterius, ac si nullo privilegio gauderet. Privilegium autem pro foro externo (quod semper præsumitur si absolute concedatur, nisi aliud constet ex verbis, vel materiae qualitate) tam pro illo, quam pro conscientie foro deservit, & sic securus erit in utroque foro, qui per illud operatur. Illa enim particula pro foro externo non apponitur ut excludatur forum internum, sed ut ostendatur suffragari etiam pro externo. Sed hoc intelligendum est, si privilegium sit verè tale, & non subreptitiè quæsitum: istud namque licet pro foro externo proficiat, quia in illo iudicatur verum, quamdiu non constat de opposito; nititur tamen falsæ præsumptioni, & sic in foro conscientie, quod veritati nititur prodesse non valet. Pellizzarius tractat. 8. capite 1. numero 2. Palas loco

Explicatur privilegium pro foro conscientie, & externo.

citat. numero 4. Quare omnia privilegia Regularium, pro utroque foro suffragantur, ut constat ex Bullis Pauli IV. Gregorij XIII. Sixti V. & Clementis VIII. concedentium, ut possint illis uti, tam in iudicio, quam extra, tam in foro conscientiarum, quam externo. Antonius à Spiritu sancto *tract. 1. disp. 1. num. 18.* Bordon, *tom. 2. resolut. 52. num. 18.*

Forum
pœnitentiale
non est
solum
intra
sacra-
mentum
pœnitentiarum.

33. Sed est difficultas in presententi, an quando privilegium conceditur, pro foro pœnitentiali, uti eo possit privilegiatus, extra Sacramentum pœnitentiæ? Supponendum est triplex forum distingui ab authoribus, *contentiosum*, quod dicitur externum: *pœnitentiale*, & *quasi pœnitentiale*, quod est forum conscientiarum, & hoc non requirere forum Sacramentale, omnes dicunt; cum multa extra illud exerceri possint, quæ favorabilia sunt conscientiarum, nisi materia privilegii aliud expostulet; ut si sit ad tollenda peccata, quæ solum auferri possunt in foro pœnitentiæ. Hoc supposito dicimus privilegium *pro foro pœnitentiæ* concessum, etsi aliqui probabilius dicant non prodesse extra confessionem Sacramentalem; verius est etiam extra Sacramentum prodesse, nisi materia aliud expostulet: ut quando malum, quod tollendum est, non possit aliter tolli, nisi per Sacramentalem pœnitentiam, quod solum est malum culpæ. At si sit malum pœnæ, ut pœnitentia, censura &c. quæ tolli possunt extra confessionem, privilegium pro foro pœnitentiæ concessum, prodest extra confessionem, pro illis malis pœnæ auferendis: quia pœnitentia Ecclesiastica

sæpe extra confessionem Sacramentalem imponitur, & auferitur; ut cum aliquis ab excommunicatione solemniter absoluitur; talis absolutio pœnitentialis est, & in foro pœnitentiæ datur, & tamen non datur in foro Sacramentali. Sic Sylvest. Rosella, & Antonin. Tabien. Quos refert, & sequitur Suarez *lib. 2. de legibus capite 6. numero 15.* Palauus *tractat. 3. disputatione 4. punct. 2. §. 5. numero 6.* Quod adeo verum iudicant, ut etiam si indultum committatur Sacerdoti confessorio; non debet ob id intelligi exercendum necessario in Sacramento pœnitentiæ, quia illis verbis solum innuitur qualitas personæ eligendæ, non vero quod actualiter debeat eo uti in confessione.

34. Octavo dividitur privilegium in *absolutum*, & *conditionatum*. Illud dicitur, quod absque ulla conditione, aut onere conceditur, & impertitur. Hoc vero, quod vel sub conditione, aut sub onere alicujus operis faciendi conceditur. Et solum est difficultas, quando omissio operis, sub cuius onere conceditur privilegium, irritet illud. Ad quod dicimus, quod vel opus imponitur per modum *conditionis rigorosæ*, & tunc fit, quando opus injunctum antecedere debet ad usum privilegij; ut pro usu privilegij Bullæ Cruciatæ requiritur antecedere eleemosynam pro lucrandâ Cruciatâ præscriptam: & tunc nullum est privilegium, non præstito opere, sub cuius onere datur; quia privilegium non operatur ultra intentionem concedentis: sed hoc ipso, quod concedatur sub tali conditio-

ne, Princeps illi conditioni suam mentem alligavit: ergo, &c. Vel impositum fuit per modum *modi* & *oneris* annexi? Et tunc valet privilegium, etiamsi opus *in junctum* non apponitur, uti de matrimonio sub modo, & onere celebrato diximus in ejus tractat. capite 7. numero 5. & tunc per modum *modi* aut *oneris* censetur, quando opus *in junctum* exercendum est post usum ipsius privilegii, ut absolutus à reservatis, cum obligatione postea comparandi, aut hoc vel illud efficiendi, manet vere absolutus, etiam si postea non compareat, licet in hoc mortaliter peccet. Virtute privilegii dispensatus fuisti in votis, vel remissionem peccatorum obtinuisti; sed sub onere postea efficiendi aliqua opera; vel lucratus es indulgentiam plenariam impositis aliquibus oneribus, etiamsi postea hæc non efficias, dispensatus, & absolutus, & lucratus es indulgentiam; quia jam privilegia sortitum fuit suum effectum, & fuit absolute datum, & onus subsequens Imperatur ut onus, non ut conditio: sicut si Bertha contrahat cum Petro, ut doceat, ut patrem defendat, manet matrimonium validum, etiamsi Petrus hæc postea non exhibeat, ut ibidem diximus. Sic Suarez lib. 3. capite 13. à numero 4. Bonacina *disputatione* 1. *quest.* 3. *punct.* 4. numero 2. Azor. 1. *part.* lib. 12. *capite* 5. *quest.* 3. Salas *disputatione* 16. *sect.* 10. Pellizzar. *tractat.* 5. *capite* 1. *num.* 56. Palaus *disputatione* 4. *punct.* 2. §. 7. numero 2. Antonius à Spiritu sancto *tract.* 1. *disputatione* 1. numero 31. Ex quo sequitur, quod si in privilegio dicatur, ut possit hoc vel illud facere, petito consilio alterius, si

non petat, non valet privilegium; valebit tamen, si petito consilio illud non sequatur, nisi in privilegio nendum consilium, sed exigatur consensus: quia aliud est consilium ab altero petere, aliud verò ejus sequi consiliū. Suarez num 6. Palaus num. 3. & 4. Pellizzar. n. 22. Salas, & Azor, loco citato.

35. Sed excipitur à supradicta doctrina (nimirum non valere privilegium nisi conditione impleta, sub qua fuit expeditum) quando conditio apposita in privilegio est de illis quæ juri communi insunt ut forma; si enim talis conditio, de jure non requiratur, ut forma, etiamsi non apponatur, valet privilegium: at non valebit, si ut forma à jure communi talis conditio exigitur, nisi ea apposita: Quare omisio talis conditionis solum operabitur, ut valeat, vel non privilegium; si ex jure communi talis conditio exigitur vel non substantialiter ad actum: quia tunc non intendit Princeps novam formam inducere; sed certiore facere de eo, quod secundum jus commune, seu æquitatem faciendum est. Cujus duplex exemplum reperies: unum in *tract.* 10. *de censuris*, c. 2. n. 24. ubi diximus valere absolutionem à censuris virtute Bullæ Cruciatæ, aut Jubilæi, quamvis illicitè fiat, etiamsi impendatur non satisfacta parte; tamen in Jubilæo aut Bulla dicatur posse absolvi *satisfacta parte*, & non aliter: quia cum talis conditio habeatur ex jure communi, ad absolutionem censurarum, & non ut forma, & ut validè fiat, sed ut licitè; non aliter requiritur in privilegio. Secundum habes *tract.* 9.

Man-
dans im-
plere
condi-
tionem
privilegii
non vi-
tiam ip-
sum.

de matrim. c. 3. n. 101. ubi diximus valere matrimonium celebratum à procuratore, non præmissis denuntiationibus, quamvis mandans, seu dans illi potestatem, non aliter dederit, nisi ut celebret præmissis denuntiationibus. Quia cum talis conditio habeatur ex jure communi, ad licitè, non ad validè contrahendum; sic esse appositam in mandato, nisi aliud constet, esse judicandum.

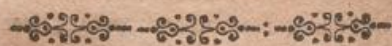
Privilegium locale, & personale exponitur.

36. Nono dividitur privilegium in personale, & locale, De personali jam diximus numero decimo septimo. Locale est, quod Ecclesiæ, Collegio, hospitali est concessum, & est reale, & sic transit de persona in personam: illoque gaudere possunt omnes, qui temporis successu monasterium vel Ecclesiam possident, donec omnino destructa sint, sine spe refectionis; nam si spes subsistat reparationis, adhuc post destructionem perdurat privilegium, & censetur adhærere solo argumento ex l. ad sacra, ff. de contrahend. emptioibus, & Glossa in cap. pastoralis 7. questione secunda, Layman. libro primo, tractatu quarto, cap. 23. numero secundo. Lezana tomo quarto, verb. privileg. numero quarto. Garcia in polit. regul. tomo primo, tractatu octavo, ff. 1. dub. 2. num. 1.

Perpetuum, & temporale privilegium explicatur.

37. Decimo dividitur privilegium, in temporale & perpetuum. Perpetuum est, quod absolutè, & absque ulla determinatione temporis conceditur alicui Dignitati, Religioni Ecclesiæ, Monasterio, &c. & sic omne privilegium reale, absque ulla determinatione temporis datum, perpetuum est: & ideo, quando Princeps

vult ad tempus durare, illud determinat; proindeque si absolutè expeditur, in perpetuum expeditur censetur. Temporale est, quod vel pro temporis duratione datur, vel particularibus personis, ut talibus conceditur; quia ut diximus numero decimo octavo, privilegium personale, solum sequitur personam, & cum ea extinguitur: Durat tamen pro vita illius, (nisi aliud exprimat) hoc ipso, quod absolutè concedatur; ob idque dicitur vitale. Sic communiter Doctores.

PUNCTUM IV.

Diversa clausula explanantur, quæ solent in privilegiis Pontificum reperiri, vel in eorum confirmationibus, & revocationibus.

38. PRÆTER diversas species privilegiorum, quas puncto precedenti explicuimus, dantur aliæ quasi species eorum, quæ proveniunt ex diversis verborum formulis, quibus conferuntur, revocantur vel confirmantur, quas oportet scire. Quia cum tota vis privilegii ex verbis, quibus expeditur dependeat; necessarium est scire quid hæc vel illa verba significant, sub quorum tenore solent frequenter concedi. Frequentiores formulæ, seu clausulæ sunt istæ: *ad instar, ex motu proprio, ac certa scientia, de plenitudine potestatis, appellatione semota, non obstantibus, dummodo non ex confidentia, vel non censeantur revocata, nisi de hysdem de verbo ad verbum men-*

Clausula frequenter censentur.